

Opas vastaa maatilayrityksen ympäristökysymyksiin

Sirpa Kurppa, MTT

ProAgrarian uusi ympäristöopas pohtii ympäristökysymyksiä maatilayritysten näkökulmasta. Opas kuvaa pääasiassa yrityksen sisäisten ja ulkoisten ympäristövaikutusten hallintaa, mutta jonkin verran ympäristövaikutuksia tarkastellaan myös tuote- ja palveluketjun kannalta.

Maatilayritys on ympäristökysymyksissä hyvin haastavassa asemassa, sillä alkutuotannon vaikutuksia ei mitenkään voida eristää ympäristöstä. Hyvin hoidettu tuotantoympäristö on alkutuotannon kestävyuden perusta ja samalla kaiken maatilayrityksen toiminnan ympäristö.

Maatilayrityksen ulkoisten ympäristövaikutusten hallinta on myös vaativaa, koska yritys on huomattava osa maaseudun kokonaisympäristöä. Se on ympäristössään hyödyke tai haitake. Maatilayrityksen luontaiset ympäristöresurssit vaikuttavat paljon siihen, kuinka helposti se saavuttaa hyödykkeen aseman alueellisessa ympäristössään. Toki ympäristövastuullisella toiminnallakin on osansa, ja sitä edellytetään yrityksiltä joka paikassa.

Ympäristövastuun tulisi näkyä tuotteissa

Maatilayrityksen ympäristövastuu rakentuu aivan toisista, oikeastaan vastakkaisista lähtökohdista kuin taajama-alueiden teollisten yritysten ympäristövastuu. Vastuullisuuden perusta on oman paikallisen tuotantoalueen ja sen vaikutuspiirissä olevan ympäristön vaaliminen.

Ympäristöstä huolehtiminen on arvo, joka tulisi voida kiinnittää yritystoiminnan tuotteisiin ja palveluihin niin näkyvästi ja avoimesti, että jokainen kuluttaja ymmärtäisi sen myös ostopensa kustannusvastaavuutta arvioidessaan. Suurin ongelma arvon viestittämisessä on se, että alkutuotannon ympäristöllisen merkityksen mittaristo ei ole täysin kattava eikä helposti summattavissa sellaiseen muotoon, jonka voisi liimata kaikkien maatilayrityksestä lähtevien tuotteiden ja palvelujen kylkeen. Lisäksi maatilayrityksen ympäristöviesti keskittyy edelleenkin aivan liian paljon korjaaviin toimiin.

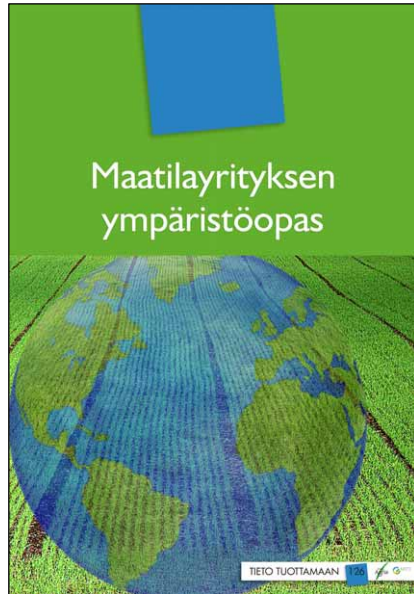
Uudenlaisia puheenvuoroja hiilijalanjälkikeskusteluun

Nykyisin paljon huomiota saanut hiilijalanjälki on hyvä työkalu vallitsevaan ilmastomuutoskeskusteluun, mutta se edustaa ensisijaisesti tuotteiden imagon rakentamista kaupan hyllyllä eli juuri vastakkaisessa päässä tuotantoketjua. Maatilayrityksenkin tuotteiden ympäristövaikutuksen kuvaajana sitä voidaan toki käyttää, mutta se antaa maatilatalouden ympäristövastuullisuudesta hyvin kapean kuvan.

Maatilayritysten tulisi kuitenkin pystyä hyödyntämään myös hiilijalanjälkikeskustelua innovatiivisella tavalla. Maatilayrityksellä on maapinta-alan sekä moninaisten hyödynnettävien biomassojen ja materiaalien kierrätysmahdollisuuksien kautta paljon monimuotoisemmat mahdollisuudet vastata hiilijalanjälkikeskusteluun kuin ensin ehkä huomataan. Tärkeintä on, ettei keskitytä seuraamaan yksisuuntaisia materian ja energian käytön ketjuja, vaan monimuotoisia materian ja energian tuotannon ja käytön verkostoja. Myös tiedonsiirron parantaminen sekä materian ja ihmisten siirron minimointi ovat ratkaisevassa asemassa. Hiilineutraaliuden rakentaminen syntyy ja voidaan todentaa maatilayritysten ympäristöissä.

Nyt ilmestynyt opas pyrkii ensisijaisesti rakentamaan pohjaa maatilayrityksen ympäristövastuulliselle toiminnalle. Kun pohja on saatu kuntoon, vuorossa ovat maatilayritystoiminnan prosessi- ja toimintaverkostokohtaiset ympäristövaikutusten hallintatavat ja niihin liittyvän kommunikoinnin kehittäminen eri asiakasryhmien kanssa. Jos hiilijalanjälkikeskustelu jatkuu ja teknologiaa ja ajattelutapoja kehitetään innovatiivisesti, tuonkin ympäristönäkökulman aika on muutaman vuoden päästä käsillä.

Lisätietoja: sirpa.kurppa@mtt.fi
puh. (03) 4188 2522

Ravinteiden hallinta säästää ympäristöä ja euroja

Maataloustoiminta on aina välittömässä yhteydessä ympäristöön. Tuotannon vaikutukset ulottuvat maisemaan, maaperään, vesistöihin ja ilmaan. Korkealaatuisten ja turvallisten elintarvikkeiden tuottamiseen tarvitaan puhdasta ympäristöä. Uusi, käytännönläheinen Maatilayrityksen ympäristöopas auttaa

tunnistamaan kasvin- ja kotieläintuotannon ympäristövaikutukset ja kertoo keinoista, joilla niihin voi vaikuttaa. Oppaassa painotetaan ravinteiden käytön hallintaa ja vesistökuormituksen vähentämistapoja. Lähtökohtana toimille ovat maatilán ja peltojen sijainti, peltojen kaltevuus, peltomaan laatu ja vesistöjen läheisyys. Kirjassa kerrotaan lisäksi kotieläintilojen ravinteiden hyödyntämisestä ylijäämien vähentämiseksi. Myös energian käyttö, jätehuolto ja jätevesien käsittely ovat mukana oppaassa.

Lisätietoja: hanne.teravainen@proagria.fi
puh. 020 747 2485

Lue lisää: Tolonen, K. ja Harmoinen, T. (toim.).
Maatilayrityksen ympäristöopas. Tieto tuottamaan 126.
ProAgria Maaseutukeskusten Liitto, MTT.
